

Handläggare
Mariann Lörstrand
Samisk koordinator

Kulturdepartementet
Enheten för diskrimineringsfrågor
Departementssekreterare Erik Adell Hellström
103 33 Stockholm

Direktval
072-220 65 74

Remissyttrande dnr Ku2017/01534/DISK

Betänkandet SOU 2017:60, Nästa Steg? – Förslag för en stärkt minoritetspolitik

Arvidsjaur kommun har varit samisk förvaltningskommun sedan reformen infördes 2010 och arbetat med frågorna utifrån gällande lagstiftning. Kommunen är befolkningsmässigt liten men geografiskt sett stor till sin yta vilket innebär vissa utmaningar med tillgång till kommunal service och inrättningar. Befolkningen bor till stor del i tätorten och består av en stor del äldre. Den samiska befolkningen i Arvidsjaur kommun har sedan länge haft en negativ utveckling av det samiska språket och många kan inte sedan flera generationer sitt modersmål vilket gör att man inte kan överföra språket inom familjen. Geografiskt sett är kommunen i umesamiskt område och språket är en mycket hotat varietet i nuläget med väldigt få talare. I kommunen talas även flera andra varietéer av samiska främst genom inflyttning av samer från andra delar av landet och genom ingifte. Alla dessa har genom nuvarande lagstiftning samma rätt till barnomsorg, äldreomsorg, modersmålsundervisning och offentlig service på sitt eget språk.

Arvidsjaur kommun har synpunkter på vissa av förslagen som finns i utredningen: Vi ser att det kan påverka oss ekonomiskt och att vi kan få problem med att klara arbetet utifrån kompetenskraven då vi har få personer som behärskar samiska i vår verksamhet. Vi noterar att utredningen har gjort två bedömningar när det gäller minoritetspolitikens övergripande inriktning: Minoritetspolitiken bör integreras bättre inom andra politikerområden. Utifrån delmålen bör det satsas mer på språk och kulturell identitet, språkrevitalisering och att ungdomars delaktighet bör prioriteras. Detta anser vi är korrekta slutsatser och viktiga inom framtiden. Vi redovisar våra synpunkter vid kommentarerna till de rubriker vi valt lyfta:

4.2.2 En stärkt medvetenhet om minoritetspolitiken

Kommentar: Vi saknar tydliga mål, positivt i detta förslag är att regeringen tillsätter resurser till kommunen, 100 000 kronor per mandatperiod för att jobba med detta

4.3.3 Minoritetsorganisationernas förutsättningar behöver stärkas.

Kommentar: Utbildningen måste kunna utformas utifrån ett samiskt perspektiv och utifrån behovet som finns. Det kan behövas andra utbildningsinsatser än vad uppföljningsmyndigheten och MUCF kan sätta samman.

4.3.5 Statsbidrag till nationella minoritetsorganisationer

Kommentar: Kommunen uppmärksammar att det finns förslag på ett särskilt statsbidrag på 600 000 kr vardera till Sverigefinländarnas delegation och Svenska Tornedalingars riksförbund. På sidan 114 nämns att endast 600 000 kr ska gå till samiska organisationer via Sametinget. Det är en snedfördelning av medel och skapar olika förutsättningar för de olika minoritetsorganisationerna till nackdel för de samiska organisationerna som är geografiskt spridda och har förhållandevis få medlemmar per organisation. Vilket argument har utredningen för det? Dessutom bör statsbidraget indexuppräknas.

4.4 Statsbidrag till kommuner i förvaltningsområde

Kommentar: Det behövs mer ekonomiska resurser från regeringen till kommunerna i samiska förvaltningsområdet, eftersom det finns flera samiska språk inom samma förvaltningsområde som gör att kostnaderna för arbetet blir dyrare än tex för finska som har en ortografi. Vi ser att behoven kommer att öka i framtiden då fler och fler efterfrågar service, barnomsorg och äldreomsorg på samiska. Det finns också en geografisk spridning som gör kostnaderna stora i Sápmi, det är inte bara ett samisk språk varje kommun utan oftast finns det flera. Den allmänna kostnadsutvecklingen gör att nivån på statsbidraget, vilket dessutom sänktes 2011, kommer att behöva höjas i framtiden för att kunna utveckla arbetet inom kommunerna.

5.2 En nystart för uppföljning och samordning av minoritetspolitiken

Kommentar: Kommunen ifrågasätter att det behövs en ny myndighet för uppdraget. Istället skulle de medel kunna användas till att förbättra befintligt pågående arbete.

6.2.1 Stöd till förskolans huvudmän

Kommentar: Kommunen stödjer utredningens förslag.

6.3.2 En tydligare reglering av kommunernas skyldigheter

Kommentar: Förslaget kommer att påverka kommunerna både vad gäller personal som har kompetens för att kunna erbjuda pedagogisk verksamhet på samiska och ekonomiskt. Detta kräver mer resurser från regeringen till kommunerna för fortsatt arbete för att kunna nå målen med förslaget. Dessutom bör regeringen säkerställa personalförsörjningen av samisktalande förskolelärare, lärare, specialpedagoger för att kunna utveckla revitaliseringsarbetet av alla de samiska språken då de är starkt hotade.

7.3 En tydligare reglering av kommuners skyldigheter

Kommentar: Detta föreslås bara gälla personal inom äldreomsorgen. Varför omfattar inte regeln tillgången till personal inom förskolan också?

11.3.1 Förbättrad uppfyllelse av läroplanernas målsättningar

Kommentar: Det är bra att läromedlen kvalitetssäkras, det ger eleverna bättre förutsättningar för att få den kunskap som de behöver om samiska samhället och dess mångfald..

11.3.2 Förbättrade kunskaper bland lärarna

Kommentar: Kommunen anser att förslaget är bra och att det på sikt förbättrar kunskapsnivån i svenska samhället.

12.1 Språk som diskrimineringsgrund

Kommentar: Detta kan påverka kommunen men vi ställer oss positiva.

12.5 Språkvårdande arbete och revitalisering

Kommentar: Hur ser ansvaret hos Sametinget ut för språkvård av det samiska språket? I nuläget finns inga resurser inom Sametinget till detta arbete och det drabbar bland annat kommunernas arbete med samiskan. Kommunerna ansvarar för samisk verksamhet och revitaliseringsarbetet bedrivs även inom förskola och skolverksamhet. Hur kan detta förslag påverka kommunen?

Det finns ett enormt stor behov av kraftfulla insatser för att kunna arbete effektivt med revitalisering av samiska inom de samiska förvaltningsområdena eftersom det finns kommuner där samiska nästan helt har försvunnit som talspråk sedan generationer och hotar utrota vissa variteter helt och hållet. Till detta krävs förskolelärare, lärare och annan personal inom förskola och skola som har adekvat utbildning inom samiska och har samisk kulturkompetens. Staten måste driva detta arbete mycket kraftfullare och ge universitet i uppdrag att genomföra utbildningar tex på distans för att kunna locka fler att utbilda sig och även använda modern metodik som möjliggör effektiv revitaliseringsarbete.

Arvidsjaur 2017-09-21

Lotta Åman
Kommunstyrelsens ordförande